

คำวนที่๑๓๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ...คณะกรรมการอำนวยการ กำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.)

ที่... นร.๐๑๑๐ (คชอ.) / ๕๑... วันที่... ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

เรื่อง... รายงานผลการกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวง...

เกษตรและสหกรณ์ให้มีความชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ และรวดเร็ว และมาตรการป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการทุจริตในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (อทก.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ได้พิจารณาเรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ซึ่งที่ประชุมได้มีมตินำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ อทก. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ และมอบหมายให้กรมบัญชีกลางเป็นหน่วยงานหลักรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของ อทก. ไปศึกษาเพิ่มเติมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

๑.๒ คณะกรรมการอำนวยการ กำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยและจัดตั้งศูนย์ประสานการช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ได้มีการพิจารณาเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมีมติเห็นชอบให้ อทก. รับไปพิจารณาหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และรวดเร็ว พร้อมทั้งนำเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป ซึ่งกำหนดให้มีการประชุมในวันอังคารที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓

๒. การดำเนินงาน

ประธานอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (อทก.) รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นายธีรภัทร สันติเมทนีดล) ได้กำหนดให้มีการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๓ เพื่อพิจารณาเรื่อง หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และรวดเร็ว โดยศึกษาจากรายละเอียดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติธรรมชาติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว ซึ่งมี ๖ ขั้นตอน ใช้ระยะเวลาดำเนินการรวมทั้งสิ้น ๘๐ วัน โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้นำขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน กรณีการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติในครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

- ขั้นตอนที่ ๑ : การสำรวจความเสียหาย
(ใช้ระยะเวลาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เกิดภัย)
- ขั้นตอนที่ ๒ : นำเสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ/
กิ่งอำเภอ (ก.ช.ภ.อ./กอ.)
(ใช้ระยะเวลาดำเนินการภายใน ๔๐ วัน นับแต่วันที่เกิดภัย)
- ขั้นตอนที่ ๓ : นำเสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.)
(ใช้ระยะเวลาดำเนินการภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่ผ่านการพิจารณา
ของ ก.ช.ภ.อ./กอ.)
- ขั้นตอนที่ ๔ : จังหวัดนำเสนอกรม
(ใช้ระยะเวลาดำเนินการภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่ผ่านการพิจารณา
ของ ก.ช.ภ.จ.)
- ขั้นตอนที่ ๕ : กรมนำเสนอกระทรวง
(ใช้ระยะเวลาดำเนินการภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่รับแจ้งจากจังหวัด)
- ขั้นตอนที่ ๖ : ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาอนุมัติเงินอุดหนุนโครงการ
(ใช้ระยะเวลาดำเนินการภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่รับแจ้งจากกรม)

๓. ข้อพิจารณา

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้ว มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติธรรมชาติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และรวดเร็ว เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและการขออนุมัติใช้งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยการลดขั้นตอนและย่นระยะเวลาการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติ และมาตรการป้องกันการทุจริตในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

๓.๑ หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติธรรมชาติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และรวดเร็ว

๓.๑.๑ ขั้นตอนที่ ๑ : การสำรวจความเสียหาย กรณีภัยพิบัติในครั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เร่งดำเนินการสำรวจความเสียหายพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยเกือบจะครบทุกพื้นที่แล้ว มีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

- **ด้านพืช** ประสบภัยทั้งสิ้น ๗๕ จังหวัด สำรวจเสร็จแล้ว ๖๕ จังหวัด สำรวจยังไม่เสร็จ ๑๐ จังหวัด (ภาคใต้)

- **ด้านประมง** ประสบภัยทั้งสิ้น ๖๗ จังหวัด สำรวจเสร็จแล้ว ๔๓ จังหวัด (จังหวัดสุโขทัย สุพรรณบุรี นครปฐม รอบ ๒ ยังสำรวจไม่เสร็จ) อยู่ระหว่างสำรวจ ๒๗ จังหวัด (ภาคใต้ ๑๒ จังหวัด และภาคอื่นๆ ๑๕ จังหวัด อาทิ จังหวัดนครสวรรค์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา กรุงเทพฯ สมุทรสงคราม)

- **ด้านปศุสัตว์** ประสบภัยทั้งสิ้น ๕๔ จังหวัด สำรวจเสร็จแล้ว ๒๒ จังหวัด

ทั้งนี้ จังหวัดที่ได้ดำเนินการสำรวจความเสียหายเสร็จแล้ว และจังหวัดที่อยู่ระหว่างการสำรวจความเสียหายให้นำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ไปปรับใช้ในขั้นตอนการดำเนินการต่อไป เพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติในครั้งนี้อย่างเร่งด่วน

ในการนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในครั้ง นี้ และอาจจะเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และรวดเร็วยิ่งขึ้น คณะอนุกรรมการฯ จึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในขั้นตอนการสำรวจความเสียหายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรสำรวจและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของเกษตรกรไว้ อาทิ รายชื่อและที่อยู่ของเกษตรกร การจำแนกประเภทการเกษตร เช่น ด้านปศุสัตว์ ด้านประมง ด้านเพาะปลูก รายละเอียดชนิดพืชที่ปลูก จำนวนพื้นที่ใช้ทำประโยชน์ ฯลฯ จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลของเกษตรกรไว้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมล่วงหน้า กรณีนี้เมื่อเกษตรกรผู้ได้รับความเสียหายและประสงค์จะขอรับการช่วยเหลือแจ้งยืนยันความประสงค์เพื่อขอรับการช่วยเหลือด้วยตนเอง พร้อมลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ตามแบบยื่นความจำนงขอรับการช่วยเหลือ (กษ ๐๑) จะสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลของเกษตรกรในการสำรวจความเสียหายและตรวจสอบความถูกต้องได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๒) เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้เกษตรกรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แจ้ง/รับรองข้อมูลอันเป็นเท็จเกี่ยวกับความเสียหายที่ได้รับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรประชาชน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ทราบว่าการแจ้ง/รับรองข้อมูลเท็จ เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายและมีบทลงโทษ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ ความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับและควรมีมาตรการลงโทษผู้แจ้งข้อมูลเท็จ เช่น การขึ้นบัญชีไว้ (Black list) และงดการให้ความช่วยเหลือ

๓) ควรใช้ภาพถ่ายดาวเทียม (ภาพถ่ายทางอากาศ) เป็นเครื่องมือช่วยในการสำรวจและตรวจสอบความเสียหาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงและเหตุการณ์ได้อย่างเป็นปัจจุบัน

๔) การรับรองหรือประเมินความเสียหายโดยบุคคลเพียงคนเดียว อาจได้ข้อมูลไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและอาจทำให้เกิดช่องว่างในการแสวงหาผลประโยชน์หรือช่วยเหลือพวกพ้องได้ ดังนั้นควรดำเนินการในรูปของคณะบุคคล เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อความน่าเชื่อถือและความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นการตรวจสอบความถูกต้องระหว่างเกษตรกรด้วยกันเอง

๕) ควรกำหนดให้มีขั้นตอนการทำประชาคมเพิ่มขึ้น รวมทั้งการปิดประกาศผลให้มีผู้คัดค้าน ก่อนที่จะมีการจัดทำ กษ ๐๒ เพื่อเป็นการช่วยคัดกรองข้อมูลให้ตรงกับข้อเท็จจริงและถูกต้องมากที่สุด ถือเป็นมาตรการในการป้องกันการทุจริตโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ตรวจสอบกันเอง

๓.๑.๒ การลดระยะเวลาการดำเนินการ ระหว่างขั้นตอนที่ ๒ : นำเสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ/กิ่งอำเภอ (ก.ช.ภ.อ./กอ.) และขั้นตอนที่ ๓ : นำเสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) โดยเห็นว่าเมื่อได้ผ่านขั้นตอนการดำเนินการสำรวจความเสียหายเสร็จแล้วให้ ก.ช.ภ.อ. และ ก.ช.ภ.จ. พิจารณาคำขออนุมัติงบประมาณ (กษ ๐๒ และ กษ ๐๓) ให้แล้วเสร็จภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ หลังจากนั้นให้จังหวัดรวบรวมข้อมูลนำเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป เป็นการช่วยย่นระยะเวลาการปฏิบัติการช่วยเหลือและบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติในครั้งนี้ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากเห็นว่าขั้นตอนการพิจารณาให้ความเห็นชอบของ ก.ช.ภ.อ. และ ก.ช.ภ.จ. อาจทำให้มีขั้นตอนที่ล่าช้า และเป็นการใช้ดุลพินิจซ้ำซ้อนกับบุคคลและคณะทำงานในขั้นตอนการสำรวจความเสียหายดังกล่าวมาแล้ว จึงเห็นควรให้คณะกรรมการทั้ง ๒ ชุด มีหน้าที่เพียงสอบทานความถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้เท่านั้น ไม่ควรลงไปตรวจสอบในเรื่องข้อเท็จจริงและประเมินความเสียหายซ้ำซ้อนอีก นอกจากจะมีประเด็นข้อสงสัย หรือเห็นว่าการประเมินความเสียหายไม่สมเหตุสมผลตามข้อเท็จจริง

๓.๑.๓ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในครั้งนี้เป็นการขออนุมัติใช้งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น วงเงิน ๑๔,๐๐๐ ล้านบาท มิใช่การขออนุมัติใช้เงิน ทรองราชการ จึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการขออนุมัติเพื่อใช้เงินทรองราชการตามขั้นตอนที่ ๔ - ๖ ซึ่ง ทำให้สามารถลดขั้นตอนและย่นระยะเวลาการปฏิบัติการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของ ประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น รวมระยะเวลาดำเนินการแล้ว เสร็จภายใน ๔๐ วัน นับแต่วันที่เกิดภัย และดำเนินการรวบรวมข้อมูลนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป (เดิมกำหนดให้ระยะเวลาดำเนินการแล้วเสร็จภายใน ๘๐ วัน) และเมื่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ ดำเนินการนำเสนอข้อมูลให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาและคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติงบประมาณแล้ว ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการแจ้งและประสานให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธ.ก.ส.) จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไป เช่นเดียวกับกรณีคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ ธนาคารออมสินจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน (อุทกภัย) คราวเรือนละ ๕,๐๐๐ บาท ตามหลักเกณฑ์และแนวทางการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย คราวเรือนละ ๕,๐๐๐ บาท ตามที่ คณะกรรมการอำนวยการ กำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) เสนอให้ใช้งบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

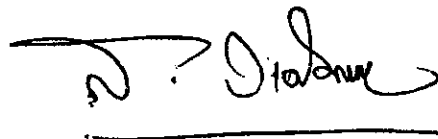
๓.๒ มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

๓.๒.๑ กรณีที่พบเห็นการทุจริตในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้แจ้งศูนย์รับเรื่องราว ร้องทุกข์ของรัฐบาลผ่านช่องทาง ๑๑๑๑

๓.๒.๒ คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการช่วยเหลือผู้ประสบ ภัยพิบัติ (อทภ.) ประสานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ตั้งคณะทำงานสุ่มตรวจสอบการดำเนินการในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อ เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

๔. ข้อเสนอ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบตามข้อ ๓ จักได้ดำเนินการนำเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณาในการประชุมประจำวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๓ ต่อไป

(นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการอำนวยการ กำกับ ติดตาม
การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย